

Občanské sdružení Rozum a Cit

Zpravodaj

zima 2009

Vážení rodiče, milí kolegové,

okolí rozeznívají hlasy Vánoc a naše domovy prostupuje vůně cukroví. Rok 2009 se chýlí ke svému konci a my jsme měli možnost se s Vámi setkávat a sdílet Vaše radosti i malá, jindy větší, trápení. Těší nás, že Vám můžeme být oporou na cestě náhradním rodičovstvím, ale také jsme potěšeni tím, že i profesionální pomáhající nacházejí cesty ke společným stolům a jejich snaha pomoci dětem bez rodinného zázemí se propojuje, naslouchají si a ve snaze pomoci krácejí stále vpřed.

Téma Vánočního zpravodaje je ve jménu malého poohlédnutí za tímto rokem. Zveme Vás do našich projektů, ve kterých informujeme o stávajících službách, ale protože nás čeká též nový rok, přinášíme i pozvání na akce v roce 2010 a nabídku nových služeb. Dále se budete moci vydat po cestě příběhů a jejich léčivé síly a snad se i zamyslet nad vlastní péčí o svůj vztah s partnerem.

Přejeme Vám do nového roku mnoho zdaru, lásky a porozumění a prožití Vánočních chvilí v rodinném kruhu Vašich blízkých.

Pomozte nám zlepšit naše služby!

Současně prosíme i o Vaši aktivní účast a Váš příspěvek k poohlédnutí se za našimi službami a podpůrnými programy. Je zřejmé, že bez Vašeho názoru nelze kráčet dále správným směrem, a proto bychom Vás rádi požádali o **vyplnění přiloženého dotazníku**, který přispěje k zlepšování služeb pro Vás a děti ve Vašich rodinách.

Věříme, že se názorů shromáždí velké množství a Vaše podněty nám budou inspirací.

Předem děkujeme!

V současné době nabízíme:

Poradenské centrum

Poskytujeme:

- informace o náhradní rodinné péči
- sociálně-právní poradenství
- psychologické poradenství a psychoterapii pro náhradní rodiče
- pomoc při řešení obtížných rodinných situací
- mediaci při řešení konfliktů v rodinných vztazích

Tel.: 323 605 782, 733 102 901; poradna@rozumacit.cz

Využijte také supervizi pro náhradní rodiče – neváhejte a obraťte se na nás na telefonním čísle: **323 605 782** nebo na: poradna@rozumacit.cz

Vzdělávací a terapeutické služby

Pořádáme:

- odborné semináře
- víkendové tvůrčí a terapeutické dílny
- arteterapeutické a dramaterapeutické letní pobyty
- setkávání pěstounských rodin

Tel.: 323 604 504; sluzby@rozumacit.cz

Doprovázení náhradních rodin

Nabízíme:

- dlouhodobou a intenzivní podporu náhradních rodin
- individuální práci s rodinou v domácím prostředí
- péči doprovázejícího pracovníka – „průvodce“

Tel.: 323 605 782; poradna@rozumacit.cz

Systém péče o sociálně znevýhodněné děti – Blokový grant

Vytváříme:

- podmínky pro vzájemnou komunikaci a spolupráci všech zapojených subjektů v systému péče o sociálně znevýhodněné děti
- síťování služeb na území Středočeského kraje
- nové typy služeb pro náhradní rodiny

Tel.: 323 606 447, 774 499 305; bg@pestounskapece.cz

Osvěta a propagace náhradní rodinné péče

- administrace webových stránek www.pestounskapece.cz
- odborné publikace v oblasti náhradní rodinné péče

- spolupráce s organizacemi a institucemi v oblasti náhradní rodinné péče
- konference, diskuze, veletrhy, mediální výstupy

Na rok 2010 připravujeme:

Odlehčující služby pro náhradní rodiny

Od roku 2010 poskytujeme:

- krátkodobé zajištění odborné a spolehlivé péče o děti
- individuální přístup k potřebám jednotlivých rodin
- pomoc při tvorbě plánu odlehčující péče

Tel.: 323 606 447; bg@pestounskapece.cz

Pro koho jsou naše služby určeny:

- děti v náhradních rodinách
- mladistvé v náhradních rodinách
- náhradní rodiče
- odbornou i laickou veřejnost

Rozum a Cit má ve svých řadách tyto odborníky:

- psycholog
- sociální pracovník
- speciální pedagog
- psychoterapeut
- arteterapeut
- supervizor
- mediátor

Poradenské centrum – celoroční služba OS Rozum a Cit

Naše sdružení nabízí již několik let poradenské služby pro náhradní rodiny. V minulém roce bylo sociálně-právní poradenství prohloubeno o psychologickou péči. Zpravodaj se proto zeptal pracovníků poradenského centra na „**patero otázek**“:

Kdo se na Vás může obrátit?

Naše služba je určena všem, kteří se nacházejí v náhradní rodinné péči: děti, pěstouni, adoptivní rodiče či další osoby, které mají svěřené dítě do své péče a také samotné sociální pracovníce. Dále pak zájemci o informace (především potenciální náhradní rodiče, studenti humanitních oborů a další pracovníci v sociální oblasti). Poradenství je zdarma!

Jak se na Vás klient může obrátit?

Nejčastěji klienti volají či píšou emaily. V případě, že klientovo přání nejde vyřešit tímto způsobem, pozveme ho na osobní schůzku. Emailem se také někdy ozývají lidé anonymně. Přání anonymity samozřejmě respektujeme.

Veliké procento patří emailům a telefonátům s informační hodnotou. Některé dotazy bývají velice komplikované, takže žádáme o konzultaci právníka.

Pokud se jedná o vztahové problémy, potíže ve výchově dítěte aj., doporučujeme osobní schůzku s naším psychologem. V současnosti je možné se s ním setkat v Říčanech na adrese sdružení nebo v sídle organizace v Praze. Telefonická a emailová pomoc má samozřejmě celorepublikovou působnost.

S čím se na Vás klienti obracejí?

V případě osobních konzultací nás nejčastěji kontaktují rodiče přijatých dětí v pubertě. Trápí je změny v chování dětí – nerespektování pravidel a samotných pěstounů, záškoláctví a tihnutí k nevhodné partě, experimenty s drogami, krádeže aj. Také v pubertě dětí přicházejí silnější tendence řešit svou vlastní biologickou rodinu – uchování a zpracování vzpomínek, dotazování se na aktuální život biologického rodiče, přemítání o tom, zda by vlastní rodič nebyl náhodou lepší nežli pěstoun, pocity nespravedlnosti, že vlastní rodič má další děti, o které se teď stará, ale o něj ne atd. Tyto pocity děti ovlivňují a projevují se v chování. Dítě může selhávat ve škole, ve vztazích nebo ve vztahu samo k sobě. Pro náhradní rodiče bývá téma biologické rodiny citlivým a někdy i „slepým“ místem, jehož řešení se někdy vyhýbají. Panuje jakýsi mýtus, že „dítě o svých vlastních rodičích s námi nemluví, takže už ho to netrápí a nemyslí na to“ nebo „dokud samo

dítě nezačne o svých rodičích mluvit, tak já o tom také nezačnu...“. Tady bychom připomněli důležitou informaci, kterou podala třináctiletá klientka žijící již sedm let v pěstounské péči: „Není den, kdy bych si na mámu nevzpomněla a nepřemýšlela, kde asi je a co asi dělá...“.

Toto téma rodinám pomáháme zpracovat – dítěti dáváme možnost o svých vlastních rodičích bezpečně mluvit a vyrovnat se s pocity. S náhradními rodiči pak společně hledáme možnosti, jak být dítěti v této zátěži důvěrným přítelem a zároveň chránit sebe sama, aby citlivá rána – biologický rodič – náhradního rodiče zraňovala co nejméně.

Někdy se stává, že se ozve pěstoun, který si neví rady s rozložením energie mezi děti. Pěstoun zjišťuje, že věnuje přijatému dítěti mnoho své síly, protože si s sebou do rodiny přineslo spoustu problémů a je potřeba ho více kontrolovat a neustále nastavovat hranice oproti vynakládání energie vůči vlastním či dalším přijatým dětem. Pěstoun tak má pocit viny, že se dalším dětem věnuje méně a spoléhá na jejich vlastní schopnosti a samostatnost.

Předposlední kategorií důvodů, proč se na nás obracejí náhradní rodiny, bývá prožívaná nepohoda mezi samotnými pěstounskými rodiči. Péče o děti jim přináší kromě radosti i starosti, které se mohou projevit na jejich manželském vztahu, vzájemném nepochopení, či útekovými reakcemi z náročné péče v rodině někam jinač (volnočasová aktivita, alkohol, tendence více zůstat v práci ...).

Poslední skupinou jsou specifické potíže v příbuzenských pěstounských rodinách. Nejčastěji se setkáváme s prarodiči, kteří např. nemají zpracované vlastní selhání ve výchově svého dítěte, které pak zanedbalo péči o své ratolesti, a prarodiče se tak ujímají svých vnoučat. Nebo se stále vyrovnávají se smrtí svého syna/dcery, který/á po sobě zanechal/a děti. Pro všechny bývá situace náročná, plná emocí a mnohdy léta neřešená, skrytá kdesi v koutku duše. Děti tak mají svá „bolavá“ místa, která si nedovolí projevit, aby prarodiče neohrožily. A tak si je v sobě stíradají, bolesti se pak manifestují v nemocech, chování ve škole či mezi kamarády.

U všech zmíněných obtíží pracujeme jak s celou rodinou (pokud je to pro všechny členy bezpečné), tak individuálně. Klientům je tak věnovaný bezpečný a intimní prostor, kde mohou svůj příběh řešit, nalézat inspirace ke změnám, mít možnost své emoce bez kontroly projevit.

Jaké překážky Vám brání v řešení případů?

Je celá řada věcí, které znemožňují efektivní řešení problematického případu. První z nich je to, že samotný pěstoun (nebo jiný náhradní rodič) není dosud zvyklý využívat psychologických služeb specializovaných na náhradní rodinnou péči. Učí se teprve, že nemusí mít obavy nám zavolat a svůj

příběh otevřít. Prohloubili jsme poradenství o psychoterapii právě proto, že jsme od klientů často slyšeli, že sice mohou využít psychologa v jejich okolí, ale žádný nerozumí výjimečnosti problémů v náhradní rodině. Takže se pěstounské rodiny teprve učí naši službu využívat a pro nás to znamená neustále o ní informovat a nabízet ji.

Další překážkou bývá „unikání“ klienta z terapie. Objedná se k nám rodina, protože cítí již nezvladatelnost problému. Ale v den, kdy má dorazit, si to pěstoun rozmyslí a schůzku zruší. Velmi nás to mrzí, protože konečným příjemcem plánované pomoci bývá dítě v oné rodině a tím, že pěstoun nedorazí, nemáme šanci dítěti pomoci.

Nevíme, proč tomu tak je, ale domníváme se, že se pěstoun cítí ohrožen. Možná se obává před námi problém otevřít a bojí se, že zasahování do „otevřené rány“ bude bolet. Někdy se pěstoun zalekne energie, kterou bude muset řešení problému věnovat. Poslední možný důvod vidíme v tom, že některé náhradní rodiny nechávají přerůst potíže příliš a situaci dlouho neřeší. Takže pak dochází k hraničnímu stavu, kdy rodina zvažuje vrácení dítěte do dětského domova, diagnostický pobyt nebo se začne hroutit manželství pěstounů. Na poslední chvíli se tak vše snaží zachránit tím, že se objednají do naší poradny a domnívají se, že máme „kouzelnou hůlku“. Určitě doporučujeme řešit problémy dříve, než začnou hořet!

Kdo v Poradenském centru pracuje?

Poradenské centrum má ve svých řadách dva psychology a dvě sociální pracovnice. Od července 2010 k nám přibude speciální pedagog-terapeut. Psychologové nabízejí jak jednorázové poradenství, tak dlouhodobé terapeutické vedení zaměřené na děti i dospělé. Sociální pracovníci poskytují sociálně-právní poradenství a také pomoc při řešení obtížných situací v rodině.

Kontakt: poradna@rozumacit.cz; telefon: 733 102 901, 323 605 782.

Z Vašich zajímavých dotazů:

Lze pobírat odměnu pěstouna ve zvláštních případech a současně vykonávat jinou výdělečnou činnost (např. brigádu nebo pracovní poměr na 3 hodiny denně) tak, aby pěstoun neztratil nárok na tuto odměnu?

Odměna pěstouna ve zvláštních případech bývá posuzována jako plat a je z ní odváděno pojistné na zdravotní a sociální pojištění. Při pobírání této dávky proto není možné vykonávat žádnou jinou činnost, která zakládá účast na nemocenském pojištění.

To znamená, že v tomto případě jsou možné pouze příležitostné brigády např. na dohodu o provedení práce nepřesahující 150 h v roce.

Jak řešit problémy s vyřízením cestovního pasu, rozhodováním se ohledně zdravotního stavu dítěte, volbou školy dítěte v pěstounské péči atd.? Jaké jsou vlastně pravomoci pěstounů?

Problémy s tím, o čem pěstoun může a nemůže rozhodovat, jsou opravdu časté. Toto vymezení není nikde v zákonech přesně stanoveno. Lze se pouze dočíst, že pěstoun má právo zastupovat dítě a spravovat jeho záležitosti jen v běžných věcech. Nikde už však není uvedeno, co se myslí těmito běžnými věcmi.

Nejúčinnější cestou je podat si k soudu žádost o **vytyčení pravomocí** pěstounů. Pěstoun pak bude mít soudem vymezené, co vše může a nemůže ve věcech dítěte zařizovat či rozhodovat.

Větší pravomoci již mají poručníci. Poručníky se někdy pěstouni stávají v případech, kdy biologičtí rodiče byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti. A pokud se pěstouni domnívají, že rodiče dětí nevykonávají řádně rodičovské povinnosti ke svým dětem (jsou-li nezvěstní či dlouhodobě nespolupracují, o děti se nezajímají...), je možné zvážit, zda by nebylo vhodnější soudně požádat o zbavení či omezení rodičovské zodpovědnosti. V tomto případě se pak pěstoun může stát současně poručníkem dítěte. Poručník pobírá stejné dávky pěstounské péče a zároveň mu statut poručníka rozšiřuje pravomoci.

Je však nutné vždy zvažovat, zda zbavení rodičovské zodpovědnosti biologických rodičů je opravdu vhodné a v zájmu dítěte!

Jak je to s trvalým pobytem u dětí v pěstounské péči? Setkali jsme se na úřadě s tím, že nám dítě v pěstounské péči k trvalému pobytu přihlásí pouze tehdy, pokud budeme poručníky nebo bude v rozsudku o svěřeni dítěte do pěstounské péče přímo napsáno, že pěstouni mohou dítě přihlásit k trvalému pobytu. Jak to tedy vlastně je?

Ze zákona o evidenci obyvatel (§10, odstavec 10) je zřejmé, že za občana mladšího 15 let je oprávněn ohlásit změnu místa trvalého pobytu též pěstoun. Z toho vyplývá, že pěstoun skutečně může přihlásit dítě, které mu bylo svěřeno do pěstounské péče, k trvalému pobytu.

Vzdělávací a terapeutické služby pro náhradní rodiny – 1. pololetí roku 2010

LEDEN

23.–24. 1.: Seminář pro náhradní rodiče

Partnerské vztahy – PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.

Místo konání: Toulcův dvůr, Praha

Vzájemný vztah partnerů ovlivňuje celkovou rodinnou atmosféru a sehrává důležitou úlohu v úspěšném fungování rodiny. Pokud je tento vztah harmonický, vytváří příjemné a bezpečné prostředí pro všechny členy rodiny. Seminář je určen zejména párům, které mají zájem pracovat na svém vztahu a pohodě. Hlavním tématem bude, jak načerpat chybějící energii, vymezit si vzájemné hranice, naučit se opatrovat svůj společný prostor, komunikovat o tabuizovaných tématech a společně se domlouvat a rozhodovat o důležitých věcech.

ÚNOR

6.–7. 2.: Víkend pro rodiny s dětmi

Arteterapie III – Mgr. Pavel Kopta

Místo konání: V Lukách, Šumava

Závěrečné setkání s arteterapií. Děti pracují s tematickou malbou a kolážemi (nutná domácí příprava před vlastní akcí – časopisy a obrázky k tématu: „Rodina“ a „Co nemám rád“), dále akčním akvarelem a vytvářejí také skupinové výtvarné práce. Rodiče jsou seznámeni s vývojovou psychologií a její návazností na výtvarný projev a i zde bude probíhat analýza a interpretace vzniklých artefaktů.

BŘEZEN

13.–14. 3.: Víkend pro rodiny s dětmi

Dramaterapie – Ing. Jan Bartošek

Místo konání: Valnovka, Kamenice – Ládví

Dramaterapie používá dramatických a divadelních postupů, které evokují prožívání emocí a vedou k získávání vnitřní harmonie. Pracuje se s fantazií jedince, učí pěstování otevřenosti, podporuje rozvoj sebevědomí a odbourávání negativních postojů. Klienti většinou čerpají náměty ze svých vlastních životních příběhů. K cíli se nedostáváme přímo, ale jdeme k němu společně s celou skupinou, přes společný prožitek radosti ze hry a budování vzájemného bezpečí a dodržování společných pravidel sdílených her.

27.–28. 3.: Seminář pro náhradní rodiče

Manipulace – jak na ni? – PaedDr. Michael Chytrý

Místo konání: Říčany u Prahy, Penzion Centrum

Sobotní přednáška bude probíhat především sebereflexní a sebepoznávací formou. Důraz bude kladen na rozlišení manipulace a její projevy, druhů manipulací, jak se proti nim bránit a naopak jak se sám nestát tím, kdo manipuluje se svým okolím. I zde se budeme věnovat tématu, jak nastavit hranice a principy správné komunikace. Na seminář v neděli naváže diskusní rodičovská skupina. Doporučujeme, rezervujte si místa včas!

27.–28. 3.: Víkend pro rodiny s dětmi

Dotek jako lék – Občanské sdružení Šafrán dětem

Místo konání: Valnovka, Kamenice – Ládví

Víkendové setkání nabídne možnost prožít různé formy kontaktu a komunikace prostřednictvím doteků, které mohou pomoci posílit pozitivní vazbu mezi dítětem a rodičem. Vyškolený tým pracovníků OS ŠAFRÁN DĚTEM používá k dosažení cíle nejen řadu technik z oblasti speciální pedagogiky, práce s tělem (masáže, polohování) a psychoterapie (Gestalt terapie, muzikoterapie, arteterapie), ale především se snaží pomocí prostého lidského pohlazení a laskavého slova dát pozornost jedinečnosti každého dítěte.

DUBEN

10.–11. 4.: Víkend pro rodiny s dětmi

Muzikoterapie – manželé Dagmar a Vratislav Kratochvílovi

Místo konání: Valnovka, Kamenice - Ládví

Muzikoterapie je léčebná metoda využívající hudbu jako terapeutického prostředku. Na tomto setkání budeme společně hrát na africké bubny, koncovky, dřeva, chřestidla. Vyzkoušíme si kruhové tance, děvčata břišní tance a malí i velcí kluci „didžeridu“ – nástroj australských domorodců. Nástrojů je dost, tak neváhejte – hrát umíme všichni!

24.–25. 4.: Víkend pro rodiny s dětmi + WORKSHOP

Arteterapie I – Mgr. Pavel Kopta

Místo konání: Penzion Sázavka, Čerčany

Úvodní setkání rodičů s dětmi je zaměřeno na základní seznámení s možnostmi využití arteterapie při práci s rodinou. Činnost je soustředěna na základní výtvarné techniky pro děti (asociační čáranice, společné představení rodiny, úvod do tematické malby a práce s keramickou hlínou). Pro rodiče je připravena přednáška o základech arteterapie a možnostech jejího využití při práci s dětmi. Na přednášku navazuje nabídka analýzy vzniklých artefaktů dětí.

WORKSHOP!

Na této akci bude sobotní program zpřístupněn všem zájemcům, kteří poznají naše metody práce, zkušenosti, dozvědí se o vzniku OS Rozum a Cit a další informace. Chceme tímto workshopem pomoci svépomocným skupinám, vznikajícím občanským sdružením i široké veřejnosti.

Setkání se bude skládat z dopolední arteterapie a odpolední přednášky pracovníka OS Rozum a Cit. Pro přihlášené klienty se program zásadně nezmění. V dopoledním bloku bude práce všech spojená, odpoledne se skupiny rozdělí a rodiny přihlášené na celý víkend si vyslechnou přednášku Mgr. Pavla Kopty.

KVĚTEN

8.– 9. 5.: Víkend pro rodiny s dětmi

Puberta dětí vyrůstajících v NRP – Ludmila Hanušová

Místo konání: Sedlčany, Penzion Hulín

Role rodiče se s věkem dítěte mění tak, jak se mění i dítě: co řeší a co potřebuje teenager, co řeší a očekává jeho okolí; proč si nerozumíme, když to říkám jasně – a co bude dál? Do programu víkendu bude zahrnuta přednáška koncipovaná jako „beseda s rodiči“ s použitím jedné a s doporučením několika dalších terapeutických technik.

15.–16. 5.: Víkend pro rodiny s dětmi + WORKSHOP

Emoční projevy u dětí – Mgr. Terezie Pemová

Místo konání: Severní Čechy – místo bude upřesněno

Regionální dílna je určena především rodinám z Libereckého kraje a jeho okolí. Mgr. Terezie Pemová z občanského sdružení HYPERAKTIVITA se ve své přednášce bude věnovat emočním projevům a výkyvům u dětí v náhradní rodinné péči (např. náladovost, úzkost, agrese aj.). Okrajově se dotkneme také tématu poruch učení a hyperaktivity. Součástí víkendového pobytu bude i výtvarná dílna.

WORKSHOP!

Na této akci bude sobotní program zpřístupněn všem zájemcům, kteří poznají naše metody práce, zkušenosti, dozvědí se o vzniku OS Rozum a Cit a další informace. Chceme tímto workshopem pomoci svépomocným skupinám, vznikajícím občanským sdružením i široké veřejnosti.

Setkání se bude skládat z dopoledního programu pro celé rodiny a odpolední přednášky pracovníka OS Rozum a Cit. Pro přihlášené klienty se program zásadně nezmění. V dopoledním bloku bude práce všech spojená, odpoledne se skupiny rozdělí a rodiny přihlášené na celý víkend si vyslechnou přednášku Mgr. Terezie Pemové.

29.–30. 5.: SEMINÁŘ je určen pouze pro muže

Seminář pro pěstouny – Mgr. Pavel Kopta

Místo konání: Sedlčany, Penzion Hulín

Seminář pro tatínky-pěstouny. Víkendovým setkáním provází Mgr. Pavel Kopta, který za pomoci arteterapie a dalších sebezkušenostních technik nabízí účastníkům zajímavý pohled na roli muže a otce. Přijďte se odreagovat od starostí běžného dne a vyměnit si praktické zkušenosti s ostatními účastníky.

ČERVEN

12.–13. 6.: Víkend pro rodiny s dětmi

Identita dětí v NRP – PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D.

Promítání filmu „ZDI“ – Ariana Farnam

Místo konání: Valnovka, Kamenice – Ládví

Víkend se zaměřuje na důležité téma identity dětí v NRP. Přednáška Dr. Klimeše vychází z publikace „Budování identity dítěte“, kterou vydalo v roce 2008 OS Rozum a Cit, a přináší prostor také diskuzi a praktické výměně zkušeností náhradních rodičů. Pro děti je připraven samostatný program. Během víkendu bude také promítán nezávislý dokument o Romech v českých školách s názvem „ZDI“ s možností následné diskuse s autorkou Arianou Farnam.

26.–27. 6.: Víkend pro rodiny s dětmi

Komunikace a práce s biologickou rodinou – Mgr. Tereza Gardiner

Místo konání: Toulcův dvůr, Praha

Jedná se o téma náročné, plné obav a otázek typu: Je skutečně v zájmu dítěte setkávat se se svými biologickými rodiči? Během setkání se budeme společně snažit nalézat odpovědi na otázky: Proč je setkávání s biologickou rodinou pro děti důležité? Kdy ho skutečně podporovat a jak se na vzájemné setkání připravit? Jak připravit dítě a jak se postarat o sebe a své případné obavy? Kdo nám může v komunikaci pomoci a co se dá udělat pro to, aby se všichni cítili v bezpečí? Zkrátka jaké zvolit kroky, abychom pomohli najít dětem cestu k jejich vlastní minulosti a možnosti se s ní vyrovnat.

Organizační informace:

Doporučujeme rezervovat si vybrané akce včas, a to telefonicky nebo e-mailem. Závazně budou zájemci zařazeni do programu po doručení písemné a podepsané přihlášky, kterou Vám zašleme s upřesněným programem zhruba v měsíčním předstihu před konáním akce. Rozum a Cit si vyhrazuje právo upřednostnit ty zájemce, kteří se víkendových pobytů účastní poprvé. Opakovaná účast na aktivitách je možná, ale zájemci mohou být zařazeni jako náhradníci.

Ceny víkendových pobytů se od ledna 2010 pohybují ve většině případů 150 Kč/dítě (do 18 let), 400 Kč/dospělý za celý víkend. Cena jednotlivých víkendů může být upřesněna dle programu víkendu a bude uvedena v pozvánkách na jednotlivé akce. Uvedené ceny zahrnují ubytování (1 noc), lektorné, pomůcky, oběd a drobné občerstvení.

Předběžná rezervace termínů a informace o akcích je možná na telefonním čísle: **323 604 504** nebo na e-mailové adrese: **sluzby@rozumacit.cz** u Lenky Hryzové nebo Kateřiny Szakálové.

Letní pobyty 2010:

2.–4. 7.: Prožitkový víkend pro mladistvé – Mgr. Pavel Kopta

Místo konání: Toulcův dvůr, Praha

Účastníci víkendu budou mít možnost ve společnosti svých vrstevníků lépe poznat sami sebe za pomoci arteterapie. Účastnický poplatek za tento pobyt činí 500 Kč. V ceně je zahrnuto ubytování, plná penze a program. Doporučený věk účastníků: 16–22 let.

5.–9. 7.: Letní pobyt s arteterapií I. – Mgr. Pavel Kopta

Místo konání: V Lukách, Šumava

12.–16. 7.: Letní pobyt s arteterapií I. – Ludmila Hanušová

Místo konání: Výtvarná dílna Zahrádky, Jindřichův Hradec

2.–6. 8.: Letní pobyt s dramaterapií – Ing. Jan Bartošek

Místo konání: Vysočina – místo bude upřesněno

16.–20. 8.: Letní pobyt s arteterapií II. – Mgr. Pavel Kopta

Místo konání: Výtvarná dílna Zahrádky, Jindřichův Hradec

Pobyty jsou koncipovány pro rodiny s dětmi. Pro děti je připraven terapeutický i další program – hry, výlety, sportovní vyžití. Rodiče budou během pobytu seznámeni s arteterapeutickými nebo dramaterapeutickými metodami práce, s využitím činnosti celé rodiny. Příspěvek účastníků činí za celý pobyt za dítě do 12 let 800 Kč, za starší děti a dospělé 1200 Kč. V ceně je ubytování, plná penze a program. Kapacita pobytů je omezena.

Pro letní prázdniny 2010 také připravujeme **devítidenní letní tábor pro mladistvé** s nabídkou zážitkových, terapeutických a dobrodružných aktivit vedoucích k sebepoznání mladého člověka. – Místo a termín bude doplněn

Informace o letních pobytech i táboře budou upřesněny v letním zpravodaji.

Předběžná rezervace termínů je možná na telefonním čísle: **323 604 504** nebo **774 416 879** u Lenky Hryzové nebo Kateřiny Szakálové.

Ohlédnutí za létem 2009:

Setkání pěstounských rodin v Pracově

*Tibetské mísy, africké bubny a rodinné mandaly...
... aneb zajímavé ochutnávky prožití volného času.*

Setkání pěstounských rodin pořádaná jednotlivými kraji České republiky patří k oblíbeným. Letošní setkání pěstounských rodin ze Středočeského kraje proběhlo již tradičně v Zotavovně Pracov u Tábora ve dnech 12.–14. června. Program tentokrát krajskému úřadu pomohlo zorganizovat občanské sdružení Rozum a Cit a tróufáme si říci – byl poněkud netradiční.

Již v průběhu pátečního večera se zotavovnou ozýval zvuk bubnů a účastníkům muzikoterapeutického workshopu s manžely Kratochvílovými přinesl první blok programu příjemné uvolnění. Sobotní dopoledne bylo vyhrazeno vzdělávání dospělých a Mgr. Terezie Pemová z občanského sdružení Hyperaktivita si pro rodiče připravila povídání na téma „Nejčastější výchovné problémy u dětí v náhradních rodinách“.

Zatímco rodiče sdíleli své zkušenosti, pro děti byl připraven samostatný program. V průběhu dopoledne měly možnost účastnit se několika workshopů: muzikoterapeutického, canisterapeutického a fotografického. Muzikoterapeutický jim přinesl možnost zahrát si na africké bubny a poznat další netradiční hudební nástroje. Canisterapeuté z Občanského sdružení Anitera dětem ukázali možnosti práce se speciálně školenými pejsky, kteří s dětmi plnili hravé úkoly. V rámci fotografického workshopu s fotografem Honzou Voběrkem měly děti možnost dozvědět se něco z kuchyně zkušeného fotografa a poté samy hledáčky svých fotoaparátů zachytávaly zajímavé momenty.

Po odpoledních výletech do ZOO v Hluboké nad Vltavou a Chýnovských jeskyní čekalo účastníky báječné loutkové divadlo přímo pod širým nebem a následné opékání špekáčků. Těm, kterým po náročném dni zbyla ještě energie, mohla přijít vhod čajovna s nabídkou cestopisné přednášky o Jižní Americe. Nedělní dopoledne bylo věnováno prohlubování komunikace a spolupráce v jednotlivých rodinách. Byla připravena prožitková hra a tvorba společné rodinné mandaly.

Závěrečná vernisáž obrázků mandal potvrdila, že i letos do Pracova přijely tvořivé rodiny.

Quo Vadis – letní prožitkový pobyt pro mladistvé

Odkud jdeš? Kam kráčíš?

1. den

Na hranici nehranici,
příchod do světa jinověta -
čeká...

První noc, první den,
máš tu moc, tak ji vem.
Je den...

Báseň

Ve tmě
Ve mně
Báseň zní
Dík
V každém se skrývá básník:

Úkryt

*Za branou zavřenou, slunce zlaté.
Proč zahodil jsi klíč a posíláš mě pryč.*

*Tma za mnou, přede mnou.
Když znám jeho zář
a najednou paprsky vyhasnou
a jiskry posbíráš
a předstíráš,
že slunce nebylo a není.
Snad snění,
Snad ...
Nebudeš. Nechceš. Nemáš rád.*

*Za branou zamčenou sedíš, já to znám -
Bez doteku
Bez bolesti
Bez citu*

A sám

Lana

Abys mohl kráčet vzduchem, musíš se spolehnout na ty/věřit těm,
co zůstali na zemi.

Pevnost

100 místností.
Vyber si svou a dokaž, co v tobě je,
že na to máš
a není marná naše naděje.
Že víš, že znáš.
Žes mrštný, žes rychlý, silný...
Žes náš!

Výstup na K2

Když se stane, že necháš vybavení doma, věz, že dobýt vrchol lze
i s jednou botou.
Ale s oběma to jde líp :)

Čarodějka

Tančíš čarokrásná,
svádívá, vábivá...
nebezpečná,
jedinečná.
Tvá píseň je zranění.
Střežíš cestu za snem.
Svíčka a Klíč.

Zůstal mi otisk v těle a pocit v duši...

Marek

Co se stalo, nejde odestát.
Je dlouhá cesta před tebou.
Zvládneš to?
Snad...
Jen si věř!
Tak už ...běž.

Labyrint

Čas se přesypá
ze dne na den, z roku na rok:
Dětství, studia, práce, zábava, partner, dítě...
Křížovatky
Rozhodnutí
Uspěls? Neuspěls?
Zaspals? Nestihls?
To je život...

Dostaneš, cos dal. Jediné, co dostaneš, je to, co mu dáš.

Modlitba za poutníka

Ať Tvé kroky jisté jsou,
kamkoliv tě zavedou,
jen po šťastných cestách jdou,
ty zrádné nikdy nenajdou.

S dalším rokem, s každým krokem.
Ať jdeš tam, kam toužíš jít,
ať jsi tím, kým se cítíš být.

Výtvarná soutěž „ŠTASTNÝM MOHU BÝT JENOM TEHDY, KDYŽ BUDU SÁM SEBOU“

Nadační fond Rozum a Cit ve spolupráci s výtvarnicí Zuzanou Hášovou vyhlásil v posledním červnovém týdnu 2009 výtvarnou soutěž na téma „ŠTASTNÝM MOHU BÝT JENOM TEHDY, KDYŽ BUDU SÁM SEBOU“. Jako motivace byla dětem doporučena společná četba knížky od Libuše a Josefa Palečkových „Filínek – příběh malého hrocha“, jejíž verze byla ke stažení i na našich webových stránkách. Tato knížka je plná moudrosti, optimismu, nádherných obrázků a fantazie, kterou děti v soutěži hodně potřebovaly.

Byly vítány nejrozmanitější výtvarné techniky. Porota hodnotila především nápad. Mladší děti mohly kreslit a malovat příběh hroška podle obrázků v knížce. Nebo kreslit a malovat, čím vším chtěl hrošek být, aby byl šťastný, než zjistil, že nejlepší je být sám sebou. Mohly ho modelovat nebo vytvářet z papírů či drátků. Mohly vytvořit leporelo nebo loutky, příběh si zahrát a poslat fotky. Fantazii se meze nekladly.

Starší děti mohly vytvářet masky, malovat sebe, vymýšlet si převleky či nějaký model oblečení. Mohly měnit svou image či vytvářet falešnou identitu (převleky, různé klobouky nebo pokrývky hlavy). Mohly například vyrábět z krabic interiér svého pokoje (jak si zařídím pokoj, až budu velký) a také vymyslet svou značku, logo, razítko (např. z gumy).

27. listopadu 2009 zasedla porota ve složení Nad'a Konvalinková, Jaroslava Máliková, Zuzana Hášová a vybrala ve čtyřech věkových kategoriích nejzdařilejší výtvary. Do soutěže jich přišlo 106. Tři výherci z každé kategorie získali čtyřdenní výtvarný pobyt s výtvarnicí Zuzanou Hášovou a pěkné ceny.

0 – 8 let:	1. místo: Romana Křížová, Ivana Křížová
2. místo: Božena Suchá
3. místo: Ester Vilímcová
9 – 10 let:	1. místo: Filip Jurásek
2. místo: Šimon Suchý
3. místo: Martina Střasáková
11 – 15 let:	1. místo: Eliška Jurásková
2. místo: Eva Suchá
3. místo: Veronika Jurásková
16 a více let:	1. místo: Barbora Křížová
2. místo: Šárka Heroldová
3. místo: Amálie Křížová

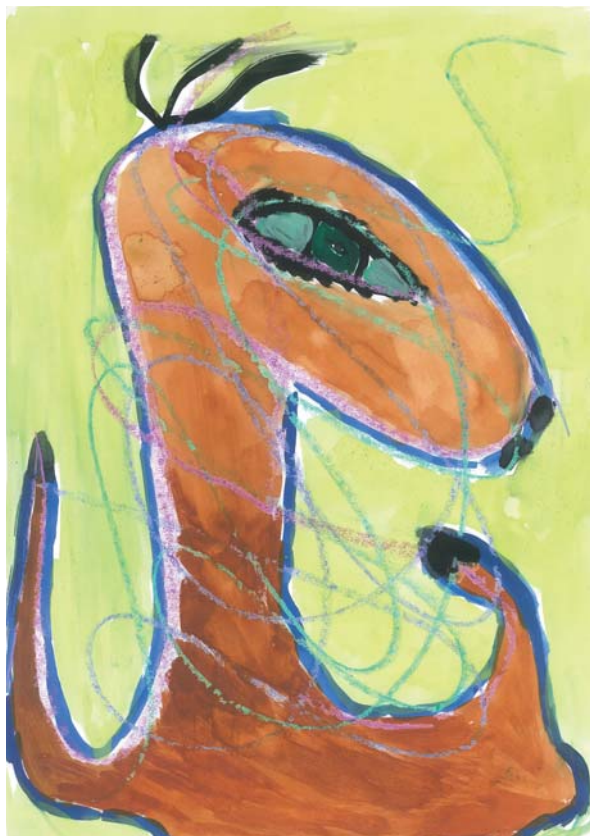
Cenu patronky Nadi Konvalinkové získala rodina Juráskova, cenu zakladatelky nadačního fondu Jaroslavy Málikové rodina Suchých. Hodnotilo se především zapojení celé rodiny.

Slavnostní vyhlášení vítězů soutěže se uskuteční 16. 12. 2009 na setkání pěstounských rodin na parníku. Výtvoři vítězů budou široké veřejnosti k dispozici na našich webových stránkách.

Cílem soutěže bylo nejen „výtvarničení“, ale i společné setkání rodiny u čtení knížky, chvíle strávené povídáním o vlastnostech, pro které nás mají ostatní rádi a váží si nás. Každý člověk je jedinečný a má právo být milován. Jen když budu sám sebou a nebudu lhostejný ke svému okolí, mohu si uvědomit, kdo jsem. Tak sám sebe lépe poznám.

Děti nám poslaly nejen krásné výtvoři, ale i dopisy. Popisují v nich příjemné chvíle při tvoření, děkují za danou výzvu.

My také děkujeme. Bylo to zajímavé a inspirativní.

Principy a možnosti služby Doprovázení náhradních rodin

Již třetím rokem naše občanské sdružení realizuje v náhradních rodinách službu Doprovázení.

V současné době přijímáme nové zájemce, proto bychom Vás rádi s touto službou blíže seznámili.

Co Doprovázení představuje:

- **podpůrnou terapeutickou službu v domácím prostředí doprovázených rodin**
- **osobní konzultace s jednotlivými členy rodin, ale i s rodinou celou**
- **zprostředkování návštěv u odborníků nebo zrealizování návštěvy odborníka přímo v rodině**
- **každé čtyři měsíce víkendové pobyty s dalšími doprovázenými rodinami**
- **intenzivní práci s rodinou po dobu nejdéle 18 měsíců**
- **neplacenou službu**

Přijetí dítěte do rodiny představuje radostnou událost, která ovlivní fungování celé rodiny, avšak může se stát, že v průběhu výchovy dětí se rodiče dostanou do situace, kdy si přestávají vědět rady. Někdy se obrátí na odborníky, ale zjistí, že jednorázové konzultace obvykle rodině nepomohou, proto by uvítali dlouhodobější spolupráci, která by jim pomohla zlepšit jejich situaci a která by je provázela při často vleklých problémech. Služba Doprovázení tak nabízí náhradním rodinám intenzivní podporu uskutečňující se přímo v domácím prostředí, čímž rodině odpadá složité cestování za odborníkem.

Každé rodině je přidělen odborný pracovník, tzv. **průvodce**, z řad Občanského sdružení Rozum a Cit, který je s rodinou v úzkém kontaktu a který s rodinou odborně pracuje. Průvodce navštěvuje rodinu minimálně jednou za měsíc, a to buď sám, nebo dle charakteru problému, na kterém s rodiči a dětmi pracuje, s dalším odborníkem, popřípadě rodinu k odborníkovi nasměruje. Jednou za čtyři měsíce se pořádá pro náhradní rodiny společný terapeuticky zaměřený víkend, kde se doprovázené rodiny mají možnost setkat a seznámit i s dalšími rodinami a vzájemně se podpořit a podělit se o své zkušenosti v bezpečném a důvěrném prostředí.

Časové trvání, kdy je tato služba poskytována rodině, vychází z potřeb samotné rodiny a není přesně stanovené, je tedy individuální. Rodinu lze doprovázet po dobu několika měsíců, ale také po dobu výrazně delší. Jako

nejdelší se však jeví doba jeden a půl roku. Intenzivní spolupráce během této doby by již měla rodinu dovést k posílení, ke schopnosti řešit obtíže vlastními silami, zlepšit rodinné vztahy, komunikaci, zorientovat se ve vnitřním světě biologických a přijatých dětí, nalézt mechanismy a nástroje, jak pracovat s možnými budoucími dalšími obtížemi.

S jakými tématy nebo problémy se na Vás klienti mohou obracet?

Témata, na kterých s rodinami pracujeme, jsou různého charakteru a je obtížné je vyjmenovat, podstatné je, že žádná omezení neexistují.

Klienti se na nás obrazejí s žádostí o pomoc při výchovných potížích přijatých, ale i biologických dětí, při komunikačních obtížích, s manželskými problémy, s přetížeností, vyčerpaností, s prosbou, jak pomoci dítěti se vyrovnat s tíživou minulostí, se ztrátou a nezájmem rodičů, jak komunikovat s biologickými rodiči, jak vychovávat a řešit obtíže dětí romského a jiného etnika, jak řešit krádeže, agrese, nerespektování pravidel a nebo jak přežít pubertu a období dospívání aj.

Specifickou skupinu, na kterou je služba Doprovázení rovněž zaměřená, tvoří **pěstouni-prarodiče**. S pěstouny-prarodiči pracujeme především na řešení generačních problémů pramenících z velkého věkového rozdílu mezi prarodiči a jejich vnoučaty, s úzkostmi a strachy o zdraví, s vyrovnáním se ze selhání nebo úmrtí vlastního dítěte – rodiče vnoučat, s komunikačními problémy, s finančními problémy. S jejich vnoučaty pak pracujeme na zbavení se pocitů viny, pocitů méněcennosti, dále pracujeme na snížení obav z budoucnosti, ze ztráty prarodiče, z jinakosti vzhledem k vrstevníkům a především se zaměřujeme na vyrovnání se s opuštěním, selháním nebo ztrátou rodiče.

Jak Doprovázení rodinám pomáhá?

Služba doprovázení pomáhá náhradním rodičům zorientovat se ve vnitřním světě dětí, pomáhá jim ho poznat, pochopit a nalézt nejvhodnější přístupy k jednotlivým dětem tak, aby jim mohli poskytnout nejvhodnější podmínky pro jejich rozvoj a posléze i pomoci najít místo ve společnosti. Díky těmto nelehkým úkolům služba doprovázení podporuje samotné náhradní rodiče ve výchovných přístupech k jednotlivým dětem, zaměřuje se na vztahy a komunikaci mezi jednotlivými členy rodiny, ale i na samotnou komunikaci rodiny jako celku, vede rodinu ke stabilizaci, pozitivnímu rozvoji a samostatnosti, pomáhá rodičům se zbavovat obav a nejistot provázejících je při výchově dětí, pomáhá řešit i problémy mezi rodiči, které mohou nastat při výchově dětí, ale které mohou pocházet i z jejich vlastní osobní historie. Služba doprovázení může mít významný léčebný a preventivní účinek.

Pro jaký typ náhradní rodiny je Doprovázení určeno?

Doprovázení je poskytováno všem náhradním rodinám, které chtějí preventivně předcházet obtížím a přispívat k harmonizaci rodiny, též je určeno rodinám, které mají zájem profesionalizovat péči o svěřené děti nebo rodinám, které právě přijaly dítě do své péče a chtějí být provázeny v období adaptace. Dále mohou Doprovázení využít rodiny, které řeší problémy spojené s výchovou dětí nebo další problémy v rodině a chtějí pracovat na identifikaci problému a na jeho řešení, na získání nových informací, poznatků a nástrojů pro vyřešení současných, ale i možných budoucích obtíží.

Vzhledem k sídlu našeho občanského sdružení je služba Doprovázení určená náhradním rodinám ze Středočeského kraje a Prahy.

Od roku 2010 budeme kontaktovat nové zájemce.

Na koho se obrátit?

Rodiče, kteří cítí potřebu déletrvající pomoci a podpory a rádi by byli zapojeni do Doprovázení, popřípadě by se o této službě chtěli dozvědět více, se na nás mohou obrátit na: **poradna@rozumacit.cz**; tel.: **323 605 782, 733 102 901**.

Odlehčující péče v náhradních rodinách – nový projekt OS Rozum a Cit

Odlehčující péče pro náhradní rodiče není v České republice dosud systematicky řešena. O její potřebnosti jsme se však přesvědčili nejen díky zkušenostem nadačního fondu Rozum a Cit, ale také díky projektu „Systém péče o ohrožené děti ve Středočeském kraji“, který v roce 2009 mapoval potřeby náhradních rodin. Dostupnost odlehčujících služeb se jeví jako nezbytný předpoklad pro zachování harmonického rodinného prostředí. Naším cílem je proto doplnit nabídku chybějící služby v systému náhradní rodinné péče na území Prahy a Středočeského kraje. Předpokládáme, že zavedení této nabídky bude dalším střípkem do mozaiky služeb pro náhradní rodiny v tomto regionu.

Projekt odlehčující služby bude poskytovat **krátkodobé zajištění odborné a spolehlivé péče o děti** dle potřeb jednotlivých rodin. Pocit krátkodobé zastupitelnosti by měl jít ruku v ruce s profesionalizací pěstounské péče jako takové. Odlehčující péče bude probíhat přímo v rodinách klientů. Tato služba může přinést náhradním rodičům prostor pro nezbytnou regeneraci sil, péči o sebe samé, možnost udržování sociálních kontaktů i vzdělávání. Služba může také reagovat na různé nenadálé nebo zátěžové situace, výhledově by měla mít především preventivní a odlehčující charakter. Z dlouhodobějšího hlediska se může jednat o prevenci syndromu vyhoření. Dětem pak služba může přinést nové kontakty a zkušenosti, může rozvíjet jejich sociální dovednosti, podpořit je v rozvoji individuálních zájmů nebo při přípravě na školní vyučování. Nepřímo dětem tato služba přináší stabilní a harmonické rodinné prostředí.

Odlehčující péči plánujeme rozvíjet v prvním pololetí roku 2010 a od druhého pololetí ji zařadíme mezi standardní nabídku služeb pro náhradní rodiny. Služba bude nabízena i rodinám s příbuzenskou formou náhradní rodinné péče. V pilotní části projektu bude služba poskytována zdarma.

Na základě žádosti jednotlivých rodin budou zváženy možnosti spolupráce a bude vytvořen plán odlehčující péče. Součástí pilotní části projektu je i vytvoření metodiky a hledání „klíče“, který pomůže nastavit, v jakém rozsahu a za jakých podmínek bude služba poskytována jednotlivým rodinám. Předpokládáme, že odlehčení bude prozatím probíhat dle domluvy, a to v rozmezí pondělí až čtvrtek od 8 do 18 h.

Zájemci o informace a službu se mohou **od ledna 2010** bez obav obracet na Mgr. Petru Štětkovou na telefonním čísle: **323 606 447, 774 499 305** nebo na e-mailu: **bg@pestounskapecce.cz**.

INZERÁT: OS Rozum a Cit hledá zkušeného náhradního rodiče (s odrostlými nebo odrůstajícími dětmi) z Prahy nebo Středočeského kraje, který by svou kapacitu mohl nabídnout pro projekt odlehčující služby. Jedná se o přímou práci v rodinách formou externí spolupráce (prozatím 150 h ročně na DPP). Nabízíme zaškolení a možnost podílet se na rozvoji nové služby. Uvítáme řidičský průkaz. Výběrové řízení: únor–březen 2010. Zájemce prosíme o zaslání motivačního dopisu na výše uvedenou e-mailovou adresu nebo písemně na adresu našeho sdružení (Na Výsluní 2271, 251 01 Říčany) do 31. 1. 2010.

Všechno je nyní za námi...

Teta pěstounka z východních Čech

Začátek příběhu se datuje již k době, kdy se má sestra Lucie přestěhovala ze svého bývalého bydliště na severu Čech k nám do východních Čech. V té době sestra odešla od svého manžela Karla a přestěhovala se k naší matce. Již tehdy se nepříliš starala o děti, ale stále to ještě nějak zvládala. Neplatila nájem, a tak nezbyvalo, než se odstěhovat. Bohužel poblíž nic nebylo, a tak odešla do Orlických hor nedaleko polských hranic.

V tomto městečku se začala zabydlovat se svým přítelem Pavlem, ale již zde začala propadat alkoholu. Její přítel si tam našel práci a snažil se o to, aby v domácnosti vše klapalo.

Jak šel čas, tak sestra čím dál víc navštěvovala hospody a diskotéky a samozřejmě se i začala více seznamovat s různými muži. V okamžiku, kdy se to její přítel dozvěděl, začal také více pít alkohol a docházelo k pravidelným hádkám, při nichž jí často říkával, že si něco udělá.

Sestra tomu nevěřila a ve všem pokračovala, až jednoho dne si její přítel v opilosti vzal nějakou větší dávku prášků. Přičemž došlo k menší otravě, ale tím to neskončilo a naopak, zde vše začalo gradovat. V další opilosti se pokusil o sebevraždu tím, že si do břicha párkrát zabodl nůž, ale i toto pro něj dopadlo dobře. Nejhorší na tom bylo, že po obou pokusech ho vždy našlo některé ze čtyř dětí mé sestry.

Nakonec i v tomto bytě se sestra zadlužila a došlo na další stěhování. Podařilo se nám domluvit Luciinu přítelovi zaměstnání v našem městě a nakonec se podařilo sehnat i bydlení v domě, kde bydlíme s mým přítelem. Doufali jsme, že se oba uklidní a začnou vést řádný život. A poměrně dlouhou dobu byl u sestry v domácnosti klid.

Ale po nějakém čase vše začalo znovu. Začali opět navštěvovat restaurace a hospody. Došlo na koloběh dluhů a ze strany Jirky na pokus o sebevraždu, když si Lucie našla jiného přítele a začala za ním pravidelně docházet. A to právě v době, kdy její přítel Jirka byl v práci a dělal pravidelné přesčasy, aby vydělal na dluhy, které se jim začaly kupit.

V tomto období Jirka přestal vše psychicky snášet a jednou v opilosti vyskočil z druhého patra našeho domu. Tento pokus přežil a za půl roku se s Lucií rozešel a odstěhoval na sever Čech ke své matce.

No a od této chvíle začalo vše jít z kopce. Lucie se více méně přestala starat i o své děti. Opět byla nucena se přestěhovat z důvodu nemalých dluhů na nájmu, plynu i elektřiny a našla si nového přítele – nějakého Slováka. Snažila se opět začít znovu, ale bylo to horší a horší.

Velmi často se stávalo, že sestřiny děti šly o víkendu ven ráno a domů se

vracely až večer. Mnohokrát k nám přišly a měly hlad. Bohužel sestra každý den vysedávala po hospodách a děti byly stále zanedbanější a hladovější než doposud. Až došlo i na Vánoce roku 2008, kdy jsme s přítelem pochopili, že to již rozhodně nebude lepší, ale že to graduje.

Přesně na Štědrý den jsme doma vše připravovali a v jednom okamžiku jsme si položili otázku, co budou mít sestřiny děti k Vánocům pod stromčkem a co k jídlu??? Po chvíli nám došlo, že asi nic, jelikož jejich matka všechny peníze nechala v hospodě. A tak jsme se rozhodli dětem ty Vánoce alespoň trochu zachránit.

Šla jsem za sestrou, vzala ji do hypermarketu a nakoupila nějaké dárky pro její děti. Doma jsem odsypala nějaké to cukroví, přidala různé sušenky, sladkosti a sestře to dala, ať mají něco i oni.

Těsně po Vánocích se však sestra se svým tehdejším přítelem rozešla a v bytě zůstala sama. Pár dní na to se ukázalo, že ani zde neplatila nájem a ani žádné poplatky s tím spojené, a tak došlo logicky na vystěhování z bytu. Jelikož jsme věděli, že si sestra horko těžko najde nějaký pronájem, tak jsme jí nabídli, aby na nějakou nezbytně nutnou dobu byla i s dětmi u nás. Sestra s tím souhlasila, a tak začalo naše společné soužití.

Po nějaké době, když si sestra začala být jistá tím, že se o děti postaráme, došlo na to, že začala opět chodit po hospodách.

Jednoho dne nám sdělila, že má schůzku s právníkem, se kterým ještě řešila vydání osobních věcí od majitele z předešlého podnájmu. Když se však neobjevila večer a ani následující ráno, začali jsme tušit, že se něco děje. Pokoušeli jsme se jí zavolat, ale marně, měla telefon vypnutý. Toto trvalo pár dní, a tak jsme ji hledali všude, bohužel neúspěšně. Uběhlo čtrnáct dní a jednoho dne přijel otec nejstarší dcery Alenky. Chtěl si ji k sobě vzít na víkend, ale jelikož jsme nevěděli, co se děje se sestrou, tak jsme se mu snažili vysvětlit, ať ji nikam nebere, neboť nám pomáhá ohlídat své sourozence, kteří jsou na ni dost fixováni. Požádali jsme ho, ať vydrží do pondělí, že to začneme řešit. Odešel, ale za chvíli se vrátil v doprovodu Policie ČR. Policisté nás upozornili na to, že naše jednání je protiprávní a že je otec oprávněn si dceru odvézt. Bohužel jsme jim to nedokázali vysvětlit, a tak Alenka musela jet.

Poté se policisté začali zajímat, co se vlastně děje a trvali na tom, že se po sestře musí vyhlásit celostátní pátrání. Ještě týž den jsme ji náhodou našli v jedné hospodě asi 8 kilometrů od nás. Poslali jsme pro ni policii, která nám později potvrdila, že je to skutečně ona a že je v pořádku, ale značně opilá. Tím bylo pátrání odvoláno a tím to také pro policii skončilo.

Nyní jsme věděli, že je sestra v pořádku a konečně jsme to mohli říct i dětem, které se po ní velmi často ptaly. Druhý den nás kontaktovala sociální pracovnice, která se mnou a přítelem chtěla situaci řešit. Sdělila nám, že sestru již delší dobu vedou v patrnosti a že jí hrozí odebrání dětí do dětského

domova v případě, že je nebude chtít některý z otců. A nebo je také možnost, že podáme žádost o udělení předběžného opatření, aby děti mohly na dobu nezbytně nutnou zůstat u nás a aby je matka zároveň nemohla odvézt. S přítelem jsme s touto variantou okamžitě souhlasili. Byli jsme si jisti, že nedopustíme, aby děti šly do domova.

Ten den po vydání opatření se objevila sestra, které jsme vše vysvětlili. Slíbila, že si začne okamžitě vše dávat „do kupy“, ale místo toho se u nás asi dva měsíce neukázala, přestože pravidelně do našeho městečka dojížděla.

Nastal koloběh soudů a tahanic o děti. Jednalo se o Petra (12), Marka (10) a Moniku (4). Nejdříve proběhl soud o kluky, kteří mají stejného otce. Ten se k soudu nedostavil a pouze poslal své vyjádření, že kluky nechce, jelikož s nimi nemá kde být, nemá na ně čas z důvodu pracovního zaneprázdnění a v neposlední řadě na ně nemá peníze. No a tedy že souhlasí, ať zůstanou u nás. Soudce proto rozhodl, že je svěří do naší péče.

Asi největším paradoxem těchto soudních jednání bylo, že děti u nás bydlely, starali jsme se o ně, ale ani k jednomu soudu jsem nebyla přizvána. Jednalo se asi o osm soudních stání, kterých jsem se přesto zúčastnila. Soudce mě nechal v soudní síni, ale jen proto, že viděl, že o to mám zájem.

Poté došlo na soud o Moniku, ale jelikož o malou měl zájem i otec – mimochodem již zmíněný sebevrah, – tak bylo vše složitější. Říkala jsem si s přítelem, že by nebylo dobré, aby mu soud malou dal, jelikož jsme měli strach, že by jí v nějaké slabé chvíli mohl ublížit. A tak jsme se do toho pokusili vložit a zaplatili sestře právního zástupce.

V době těchto soudů se sestra za dětmi stavila asi jen dvakrát a vždy jen na chvíli. Pak se asi dva měsíce neukázala, a to až do doby, kdy jí její právníčka sdělila, že soudce nařídil psychologický posudek na matku i otce a že by bylo dobré, kdyby se dostala zpátky do kontaktu s malou.

V tuto chvíli došlo na návštěvy, ale bohužel to bylo horší, než by si kdo mohl myslet. Po takovéto odmítnutí si sestra myslela, že když za dětmi, a hlavně malou bude chodit každý den, tak že to bude v pořádku. Opak byl pravdou. Po prvním dni, který s ní děti strávily, to mělo nejhorší vliv právě na Moniku. Ta si druhý den ulevila přímo do postele. Říkali jsme si, že je to z nervů, jelikož dlouho matku neviděla a teď se náhle ukázala. Po druhé návštěvě však došlo k tomu, že se malá vykálela opět do postele. A tak jsme vše začali řešit přes sociální pracovníci a zároveň i psychologku, která sídlí nedaleko nás. Ta nám řekla, že v tuto chvíli nemůže vědět, zda je to ze strachu, že Monika mámu zase neuvidí, a nebo právě ze strachu, že k ní má jít.

Právě při těchto návštěvách se vše začalo prohlubovat i mezi mnou a sestrou. Děti jsem naučila nějakému režimu, který až do této doby neměly, ale vždy, když šly k matce, tak se tam vše porušilo a ona, aby před nimi byla ta hezká, tak jim vše dovolila. Byl to boj s větrnými mlýny, který

jsem ve slabších chvílích řešila s přítelem. Často mne napadalo, zda něco, a případně co, děláme špatně. Myslím tím, jak v kontaktu se sestrou, tak i s dětmi. Vždy to však po chvíli přešlo a já si říkala, že to snad není z naší strany tak špatné, jak mi sestra za poslední dobu začala tvrdit. Ale nakonec to došlo až k pomyslné bariéře mlčenlivosti, kterou jsem zbořila vždy jen v případě, že si sestra přišla pro děti. Jenže se se mnou před dětmi dokázala vždy pohádat a dokonce mě i slovně napadat, aby jim ukázala, že má nade mnou navrch. Bylo to nekonečné až zdoluhavé a unavující.

Nakonec došlo na soud o Moniku a zase, jako obvykle, se k němu sestra nedostavila. Říkala jsem si, zda její zájem o děti byl opravdu tak velký, a nebo, zda se v ní jen nehnula ta nejmenší dušička a myšlenka na to, že je matka čtyř dětí. U soudu se řešil psychologický posudek, který na mou sestru a otce malé byl již hotový. Soudce se chtěl ještě pokusit malou umístit k rodičům a to i přes to, že jim před tím nesvěřil již tři děti. Avšak dle mého očekávání byl posudek jak pro mou sestru, tak Moničina otce špatný, a soudce tedy rozhodl, že malou nechá u nás v již dobře známém a v tuto chvíli asi i přirozeném prostředí.

Po vynesení rozsudku a ukončení všech těchto patálií se u nás sestra již neukázala a ani děti nekontaktovala. Když se na to nyní podíváme, tak nás asi nejvíce zaráží myšlenka na to, že se sestra na oko snažila o děti, nebo spíš o Moniku, bojovat a nakonec jim nepopřála ani k svátkům a ani k narozeninám. Říkám si, že když se jim třeba nedokázala podívat do očí, tak proč jim alespoň neposlala SMS.

Toto všechno je nyní za námi a podle všeho, co jsem se doslechla, tak je sestra opět těhotná s mužem, kterého již opustila a má další nový vztah. Na tomto je vidět, že se neponaučila a že se nesnaží nic zlepšit.

Jen doufám, že tak, jak dopadly sestřiny čtyři děti, že se o ně nestarala a že jim nedala skoro žádnou lásku a péči, nedopadne to malé, které se jí má narodit. I když vím, že se sestra vždy upnula na to nejmladší „mimčo“, a tak snad najde nějakou tu lásku i k tomu nenarozenému a pokusí se dát si vše „do kupy“.

Nyní je u nás prozatím vše v pořádku, děti se zlepšily, jak co se týká chování, tak i ve škole a vládne u nás rodinná pohoda, a to je nyní jak pro ně, tak i pro nás velmi důležité. A závěrem: Jsem ráda, že celý tento koloběh máme za sebou a skoro vše je vyřešené, protože začátek byl velmi silný a náročný. Nevěděla jsem, kam se mám obrátit pro pomoc, jak psychickou oporu, tak pro rady, co s tímto vším máme dělat.

Dnes můžu zodpovědně říci, že jsem ráda, že mám oporu ve svém příteli, že jsem našla poradnu Rozum a Cít, která mi byla nápomocna po celou dobu a díky níž jsem našla vždy sílu jít dál. Díky poradně jsme poznala, že nejsem sama, kdo má takovéto problémy a že se vše dá zvládnout.

Léčebná síla příběhů – terapeutické příběhy

Ludmila Hanušová

„Literatura slouží k vyprávění příběhů, bez nichž se v životě neobejdeme, protože jsou základní orientací v čase i prostoru našich životů.“

Kratochvíl, J.: Příběhy příběhů, Brno 1995

Vážení a milí, to, co tady píšu, není každopádně nic nového. Každý z nás má jistě bohaté zkušenosti s četbou. Většina z nás dostávala knížky už od dětství, chodila do knihovny a občas byla i peskována, že kvůli čtení zanedbává své povinnosti.

Co to je, ta síla, která nás drží u rozečtené knihy a nedovolí nám od ní odejít, ani když víme, že teď nutně, ale nutně musíme...? A proč nám tedy naši rodiče další a další knihy kupovali?

Zkusme se nad tím zamyslet

Místo pohádek a příběhů je ve výchově, ale dá se říci i přímo v životě, nezastupitelné. Čtenář už od nejútlejšího dětství zjišťuje, že ostatní mají podobné pocity, když jsou vystaveni podobným situacím. Že není jediný na světě, že i ostatní mají podobné zkušenosti. Že každý člověk má občas v životě trápení, může být občas slabý, ale může se naučit vytrvat. Dozvídá se, že prvním krokem k řešení problému je postavit se mu a že způsobů, jak to udělat a jak problém vyřešit, existuje mnoho. Je mu sdělováno, že k vyřešení problému je potřeba čas, a když se to nepodaří napoprvé, je nutné to zkusit znovu.

Učí se tedy nejenom chápat skutečnost, ale také získává schopnost ji měnit. Prostřednictvím příběhu dítě formuje samo sebe, připodobňuje se hrdinovi, přijímá jeho morální vzorce, způsob myšlení a jednání. Obdivuje hrdinu, chce být jako on – odvážné, krásné, dobré a úspěšné. Dítě objevuje vlastní totožnost. To znamená, kdo je a kým touží být. Psychologický vliv na člověka mají všechny formy příběhů, pohádek, mýtů a podobenství.

Podívejme se na formu nejmilejší, na pohádky

V pohádkách jsou často připisovány neživým (či neexistujícím) předmětům a bytostem vlastnosti živých osob a lidské rysy nacházíme také u zvířat. Pohádkový svět je fiktivní, nereálný a malí čtenáři to vědí (či alespoň tuší), ale to vůbec nevadí! V pohádkách hraje důležitou roli magie, s jejíž pomocí lze svět začarovat a vybavit ho nástroji, které náhle změní situaci a usnadní její pochopení způsobem přiměřeným věku dítěte.

Do světa magie se mládež často vrací i v období dospívání, kdy v něm hledá oporu, utíká od příliš těžké a smutné skutečnosti, aby v čarovném světě našla to, co člověk potřebuje nejvíce, tedy naději.

Co se to tedy při čtení vlastně děje?

Procesem četby vstupuje dílo do vědomí čtenáře a konfrontuje ho s jeho vlastními zkušenostmi. Jeho prostřednictvím si jedinec může uvědomit nesmýslnost vlastního počínání, případně jiné negativní stránky svých životních postojů. Tato sebereflexe často vede k následné změně hodnotového systému, popř. utvrzení stávajícího. Neznamená to, že kniha je návodem, který má čtenář slepě následovat. Kniha je spíše inspirací, rádcem, pomocníkem a určitým orientačním vzorem. Knihy, které podporují pozitivní náhled na sebe, jsou obzvlášť důležité v pubertě a adolescenci.

K čemu četba a následná práce s příběhem může přispět?

Převyprávěním příběhu, otázkami s otevřeným koncem, vymýšlením jiného řešení, analýzou rozhodnutí hlavního hrdiny, hraním příběhu, psaním reakcí (deníku), zaznamenáváním myšlenek, dále např. malováním příběhů, vzájemným poznáváním i poznáváním sebe sama podle příběhů, vyprávěním příběhů podle obrázků atd. lze, mimo jiné, zapojit problematiku dětí do kolektivu, zlepšit poruchy vnímání – sluchové i zrakové, naplnit potřeby dětí se specifickými potřebami, upevnit sociální a komunikační dovednosti.

Četba přispívá k rozvoji fantazie, osvojení si správných reakcí na potřeby druhého, rozvoji motoriky, rozvoji sebevyjádření, posílení vnímavosti a soustředění, rozvoji kreativity, smyslového vnímání. Posiluje sebevědomí, napomáhá porozumět sobě samotnému – pocitům i myšlenkám. Posiluje sebeúctu, přispívá k emoční vyspělosti, zmírňuje negativní emoce jako stres, úzkosti nebo pocity osamění. Přispívá k vytváření vlastního hodnotového systému, nalézání životního smyslu, rozvoji etnického a kulturního vědomí, vidění alternativních způsobů řešení problémů.

Nejdůležitější úlohu při odstraňování úzkosti hrají příběhy tím, že ukazují, jak překonávat hrozné situace. Naznačují, že osud se může nečekaně změnit. Schopnost hrdinů, poradit si ve velmi obtížných situacích, posiluje vnitřně čtenáře, dává mu sílu a motivuje ho v hledání řešení vlastních těžkostí každodenního života.

Dobrá kniha dokáže zlepšit náladu, stejně jako koncentraci, je to přinejmenším rychlý způsob, jak se odreagovat a zapomenout, alespoň na chvíli, na své problémy. No řekněte, nestojí to za to?

Biblioterapie a její výhody

Obrovskou výhodou je, že touto metodou (odborně zvanou biblioterapie) může s dětmi pracovat klidně kdokoli z nás rodičů (starších sourozenců, tet, strýců a prarodičů...).

Biblioterapeut musí mít důvěru dětí. Měl by být citlivý, vnímavý, mít dobré pozorovací schopnosti a být velmi nápaditý. Velkou výhodou biblioterapeuta je znalost všech dětí, kterým se věnuje. Má vědět, jaké problémy děti mají, co je aktuálně trápí a znát jejich způsoby řešení problémů. Měl by mít představu, jaké mají záliby, co je baví a co naopak rády nemají. Jeho důležitými vlastnostmi by měla být otevřenost, čestnost, smysl pro humor, sebeovládání, důslednost a především vstřícnost. Také by měl být svědomitý a mít individuální přístup k dětem. A jsme u toho: z většiny bodů popisu tohoto „ideálu“ logicky vyplývá, jak jistě uznáte, že ideální biblioterapeut je prostě rodič...

Moji milí kolegové-rodiče, nedá mi to, abych ještě nepřipojila některé sebezpytné otázky:

- Jak moc přemýšlíme při výběru knihy pro dítě o jeho starostech?
- Přihlížíme při výběru četby k přání dětí?
- Kolik knih má naše dítě?
- Jak působíme na dítě, aby to vedlo k vytvoření vztahu k četbě?
- Jak často předčítáme svým dětem a za jakým účelem?
- Máme doma „nástěnku“ pro vystavení děl svých dětí, a jak s těmito díly vůbec zacházíme?

Kdy využít terapeutický příběh?

Jsou, žel bohu, i situace velmi specifické a zároveň zatěžující (traumatické, stresující, bolestivé), pro které se těžko hledá vhodná literatura. Anebo je potřeba, aby vzhledem k zátěži a terapeutickému efektu, byl příběh výlučný, vycházející přímo z osobní zkušenosti klienta.

Dítě, které prožilo trauma, často potřebuje provázet na cestě porozumění sobě samému, svým pocitům i myšlenkám. Potřebuje posílit sebevědomí, zmírnit negativní emoce, stres, úzkosti či pocity osamění. Často pro něj není jednoduché nalézt sebeúctu, protože v důsledku prožitého většinou trpí pocitem vlastní bezcennosti.

Příběhy pro tyto děti pak tvoří lidé, kteří mají empatii pro dětskou duši, zkušenosti z oboru péče o děti a literární nadání zároveň, dá se říci „na míru“.

Můžeme se s nimi setkávat stále častěji a já zde uvedu alespoň několik příkladů. Na Slovensku v občanském sdružení Návrat, které působí v ob-

lasti náhradní rodinné péče od roku 1999, vyšly např. terapeutické příběhy „Dovidenia, teta Anka“ (dětský průvodce – úmrtí v rodině), „Pošlete ma preč?“ (dětský průvodce – adopce) či „Ema hľadá mamu“ (příběh o hledání nové rodiny).

V Čechách je k dostání původní příběh Moniky Eliškové „Bubu“ (příběh chlapce z dětského domova o hledání nové rodiny), který známe také jako televizní film „Vánoční příběh“. Shodou okolností právě v současné době znovu vychází a je k dostání v běžné síti knihkupců nebo v naší organizaci.

Pro úplnost dále uvádím také příběh „Šiška pro štěstí“ autorky Julie Farnam, naší americké kolegyně, kterou někteří z Vás znají z řady vzdělávacích seminářů. Tento příběh má dětem žijícím v dětském domově pomoci pochopit jejich situaci a vypořádat se s ní. Kromě příběhu obsahuje publikace i několik poznámek o potřebách dětí, které prožily traumatickou zkušenost a základní rady, jak dítěti pomoci. Publikace je dostupná ke stažení na: www.vzd.cz.

A že se Vám nedaří nalézt žádné literární dílo, které by odpovídalo na otázky Vašeho dítěte? Co si zkusit zahrát na spisovatele (nebo třeba jen vypravěče) příběhu sám nebo společně s dětmi?

Přeji Vám nepřeberně krásných zážitků s knížkami a dětmi...

1. místo 11 - 15 let, Eliška Jurásková

Pravidla pro vyprávění terapeutických příběhů

Zpracováno podle knihy *101 Healing Stories for Kids and Teens* (101 terapeutických příběhů pro děti a dospívající).

1. KDY PŘÍBĚHY NEVYPRÁVĚT

- Dítě se nesoustředí nebo nechce poslouchat.
- Dítě odporuje nebo se Vám vyhýbá.
- Prostředí není příjemné nebo „citově bezpečné“.
- Nepodařilo se Vám navázat s dítětem osobní vztah.
- Nepoužívejte příběhy k tomu, abyste dětem vnucovali či podsouvali určité informace, hodnoty a názory.

2. VŠICHNI UMÍME VYPRÁVĚT PŘÍBĚHY

- Všichni můžeme vyprávět příběhy ze života.
- Když nemáme k dispozici informace, můžeme si příběh vymyslet.
- Naše příběhy jsou naší realitou.

3. DOPORUČENÍ K VYPRÁVĚNÍ

- Vyprávění dětem nabízejte – nenuťte je, když poslouchat nechtějí.
- Pomocí příběhů přiveďte děti k otázkám nebo diskuzi.
- Nechte příběh ležet na místě, kde si ho mohou nepozorovaně vzít a sami v soukromí přečíst.
- Nezakazujte dětem, aby se při poslouchání v tichosti rozptylovaly kreslením nebo hračkami.
- Buďte stále naladěni na dítě. Pozorujte jeho reakce, buďte vnímaví a chápaví.
- Občas dejte dětem možnost příběh komentovat nebo se na něco zeptat.

4. PŘÍBĚHY NEMUSEJÍ BÝT SKUTEČNÉ

- K uzdravení je potřeba smysluplný příběh, který má vnitřní soudržnost.
- Pokud neznáte fakta, dejte dětem možnost vymýšlet si.
- Pokud fakta znáte, ale děti je odmítají, formulujte je opatrně.
- Terapeutické příběhy musejí být vystavěny uvážlivě a zodpovědně.
- Vypravěč musí mít na paměti cíl terapie dítěte.
- Vypravěč by měl mluvit rozumně, poctivě a s vnitřní integritou.
- Příběhy by měly obsahovat poselství, které dítěti pomůže dosáhnout toho, co chce nebo potřebuje.

Manželství osvojitelů aneb hýčkejte si svůj partnerský vztah

PhDr. Miloslav Kotek

Někdy se muž a žena stanou rodiči dříve, než si to sami přejí. Všechno se točí kolem dítěte, pak eventuálně dalších dětí. S dětmi je o rozruch v rodině postaráno, stále je co řešit. Rytmus života rodiny se podřizuje dětem – pokud rodiče nemají hlídací babičku, už se nemohou z hodiny na hodinu rozhodnout, že si dnes večer zajdou na koncert oblíbené kapely apod. Co si mohou dovolit a co ne, je po řadu let určováno dětmi.

Rodičovství se stává ústředním tématem jejich života. Roky utíkají, žije se radostmi a starostmi kolem dětí a snadno se může stát, že rodiče zapomenou pěstovat své partnerství, svůj osobní vztah. Děti „vylétnou z hnízda“ a je problém – doposud stále bylo kolem dětí o čem mluvit, co řešit. Řada témat odpadá, u večere u stolu sedí rodiče sami. O čem se bavit, co dělat o víkendu...? Vždyť už to spolu sami bez dětí ani neumějí. Najednou si začnou uvědomovat, že o tom druhém vlastně dlouho nic nevědí, neznají jeho touhy, přání, obavy, co čte, co ho zajímá, nač myslí... Zapomněli po roky svého intenzivního (a třeba i velmi krásného) rodičovství pěstovat a ošetřovat také své partnerství. A může vzniknout vážný problém.

U osvojitelů to obvykle bývá jinak. Po dlouhé době snažení se o vlastní dítě a následné neúspěšné léčbě se nakonec rozhodují pro přijetí cizího dítěte. Než dítě dostanou, uplyne zase řada let. Většinou jsou sami 5–10 let. Jsou zvyklí rozhodovat se jen ve dvou, mohou se kdykoliv sebrat a odjet i na více dní z domu, zajít s kamarády na skleničku, odskočit si na koncert, čas dovolené není určován školními prázdninami... Je pochopitelné, že neaplněná touha a potřeba o někoho se starat, kterou tak přirozeně naplňují rodiče soužitím se svými dětmi, se soustředí na partnera – i když u každého se může projevovat jinak. On/ona se stane středem pozornosti toho druhého, není třeba dělit se o čas s dětmi. Manželé mají řadu let čas jen na sebe a na své partnerství. Snadno a rád si člověk zvykne na opečovávání a různou pozornost od milující a milované osoby.

Když pak přijde vytoužené dítě, přinese mnoho vzruchu, podnětů, radostí i bezesných nocí. Už nejde zajít si s kamarády na skleničku nebo na koncert kdykoliv se rodičům zachce, už nemají čas jen pro sebe. Je třeba s dítětem udělat to a to, je třeba zajet s ním k zubaři na rovnátka, dnešní

noc zase proplakalo a jak to bude o víkendu, když babička chce, abychom k nim přijeli pomoci sklízet jablka...

Je srozumitelné, že častěji matky jsou více pohlceny péčí a každodenními starostmi o děti. Pro muže se příchodem dítěte toho tolik nezměnilo – on chodí do práce jako dřív, jen když přijde domů, může si s dítětem pohrát, bavit se s ním, pomoci matce s pracemi v domácnosti. Otec může, matka musí. Je pochopitelné, že matka je unavená po celodenním shonu kolem dítěte. Zkušenost ukazuje, že matky se také častěji na své vytoužené dítě citově upnou, vždyť konečně po tolika útrapách a letech je dítě tady – a muž jde jaksí stranou... A může vzniknout vážný problém.

Jak tomu předcházet?

Hýčkejte si svůj partnerský vztah a něžně o něj pečujte – nejste jen rodiče svých dětí, především jste manželé a partneři. Psycholog profesor Zdeněk Matějček říkával: „Děti jsou šťastné, když jsou šťastní jejich rodiče.“ Já si k tomu dovoluji přidat: „Tak hrome, dělejte něco pro to, abyste spolu byli šťastní! Pak máte šanci, že s Vámi bude šťastné i Vaše dítě.“

1. místo 16 a více let, Barbora Křížová, „Můj vysněný pokoj“

1. místo 0 - 8 let, Romana a Ivana Křizovi

Nabídka publikací:

„Pěstouni mají právo na služby“

V publikaci jsou shrnuty základní informace týkající se náhradní rodinné péče a také informace o službách pro pěstounské rodiny. Publikace by měla sloužit především pěstounům k lepší a snadnější orientaci v jejich právech a nárocích, ale i široké odborné a laické veřejnosti.

Praktické příručky pro náhradní rodiče

Budování identity dítěte – PhDr. Jeroným Klimeš, Ph.D.

Dospívající dítě v náhradní rodině – Jana Frantíková, DiS.

Romské dítě v náhradní rodině – Mgr. Martina Vančáková

Využití arteterapie v náhradní rodině – Mgr. et Bc. Pavel Kopta

Děti a sexualita – Toni Cavanagh Johnson, Ph.D.

Tyto publikace si můžete objednat na telefonních číslech: **323 605 782**, **733 102 901** nebo na e-mailové adrese: **poradna@rozumacit.cz**.
V elektronické podobě jsou také ke stažení na www.rozumacit.cz nebo na www.pestounskapece.cz.

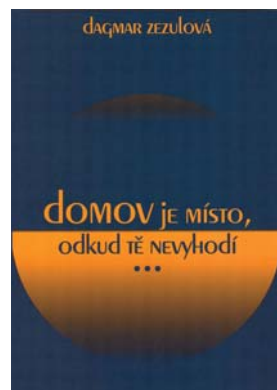
„Bubu – Vánoční příběh“

Ne, černoušek Bubu není bubák, který se vloudil do Vánočního příběhu. Je to kluk, který zůstal sám, ačkoliv jeho otec je černošský král a matka baletka, nejkrásnější ze všech, právě cestuje po světě s cirkusem. Vánoční příběh je trochu jako moderní pohádka – podobenství s dobrým koncem. Kromě dětí, psů, koček a hada v něm vystupují právník Karel a vychovatelka z dětského domova Dora, kteří jako Bubu také něco hledají a díky kouzlu štědrovečerní noci se jejich cesty nakonec protnou. Příběh Moniky Elšíkové o chlapci z dětského domova, který hledá novou rodinu.

„Domov je místo, odkud tě nevyhodí“

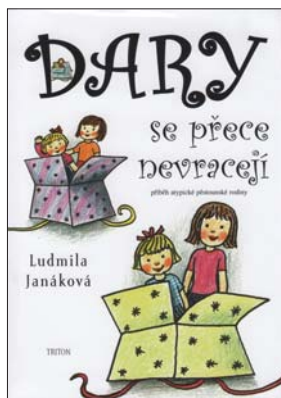
„Máme volné místo u stolu!“

Takto autorka knihy MUDr. Dagmar Zezulová odpovídá zvědavým tazatelům na otázku, proč se její rodina rozhodla poskytnout domov dalším dětem. Své zkušenosti pak shrnula v této knize, kde poutavě a zároveň realisticky „pootvívá dveře“ do života jedné pěstounské rodiny.

„Dary se přece nevracejí“

Kniha vypráví nejen o vzniku jedné atypické rodiny, ale také o radostech a úskalích pěstounské péče z pohledu ženy, která se netradičním způsobem stala pěstounkou a opatrovnící dvou starších děvčat.

Knihy jsou k dostání v běžné síti knihkupců a nebo k zakoupení na akcích pořádaných OS Rozum a Cit. Knihy také zasíláme na dobírku (možnost objednání na e-mailové adrese: poradna@rozumacit.cz nebo telefonním čísle: 323 605 782).

„Prožívat několik životů – deset let v osudech pěstounských rodin“

Kniha přináší v časovém rozmezí deseti let autentická svědectví z pěstounských

rodin. Autorka Hana Soukupová zaznamenala osudy několika vybraných rodin, jejichž svědectví jsou pokusem o nezkreslený pohled na pěstounskou péči, její potřebnost a smysl, ale poukazuje i na úskalí, která s sebou přináší. Dramatické osudy dětí bez domova osloví všechny, kdo se hlouběji zamýšlejí nad vlastním rodičovstvím, mezilidskými vztahy a stavem dnešního světa.

Připravujeme české vydání:

Ve spolupráci s občanským sdružením Návrat ze Slovenska a občanským sdružením V zájmu dítěte připravujeme vydání knihy:

„Ked' sa narodíš, budeš doma“

Kniha slovenské autorky Danky Žilincíkové může být praktickou „pomáhající“ příručkou pro všechny, kteří se střetnou s těhotnou ženou v ohrožení či v rizikové situaci, s opuštěným dítětem, anebo pro všechny, kteří mohou podobným situacím pomoci zabránit. Jak autorka v úvodu zmiňuje, kniha vznikala delší čas a to s cílem podpořit ty, kteří se jako profesionálové ptají, jak chránit dítě před opuštěním ze strany rodiče, jak chránit vyvíjející se plod v době těhotenství, pokud se těhotná žena pohybuje v „rizikovém“ prostředí. Úvodní příběh „O samozřejmostech“ pojednává o prvních dnech dítěte, které má tu možnost být se svými blízkými lidmi hned po porodu a vychází z „právně uznaného“ principu, že každé dítě má právo na život v rodině, v láskyplném prostředí. Při psaní příběhů autorka vycházela z konkrétních případů z odborné praxe slovenské organizace Návrat s citlivou úpravou tak, aby byli chráněni všichni zúčastnění. Po jednotlivých příbězích následuje popis podpory a pomoci. V závěru jsou uvedeny inspirace, jak propojit příběhy s platnou legislativou, případně jak je zasadit do mezinárodního, především evropského, kontextu.

Knihu si od ledna 2010 můžete objednat v naší organizaci na telefonních číslech: **323 605 782, 733 102 901** nebo na e-mailové adrese: **poradna@rozumacit.cz**.

V elektronické podobě bude také ke stažení na www.rozumacit.cz nebo na: www.vzd.cz a www.pestounskapece.cz.

Program Pět P pomáhá i náhradním rodinám

Program Pět P (Pomoc, Přátelství, Péče, Podpora, Prevence) je preventivním programem pro děti ve věku od 6 do 15 let, fungujícím na principu dlouhodobého blízkého a přátelského vztahu mezi jedním dítětem a jedním dospělým dobrovolníkem.

Tato myšlenka pochází z USA, kde funguje již přes sto let. Program BBBS se rozšířil do mnoha států světa a v roce 1996 pod názvem Pět P i do České republiky. Zde má v současné době již více než 20 regionálních středisek sdružených v Asociaci Pět P.

Odborně sestavená dvojice se schází na jedno odpoledne v týdnu a věnuje se volnočasovým aktivitám, na kterých se podle svých zájmů společně domlouvá. Nejčastější náplní těchto schůzek může být například sport, návštěvy výstav, muzeí, výlety, posezení v cukrárně, návštěva klubovny a podobně. Pravidelný kontakt dítěte s dobrovolníkem je smluvně ošetřen na dobu 10 měsíců. Přátelství však často neformálně pokračuje dál.

Program Pět P je zaměřen hlavně na prevenci a řešení sociálních a komunikačních obtíží dětí. Program je určen všem dětem, kterým by mohl pomoci vztah s další dospělou osobou. Dlouhodobý vztah dítěte s dobrovolníkem má vytvořit prostor pro růst sociálních dovedností, posilovat sebevědomí dítěte a rozšířit jeho motivaci k navazování přirozených vrstevnických vztahů. Dítě tak získá nového blízkého člověka, který mu není ani rodičem, ani učitelem, ale jakýmsi průvodcem nebo společníkem, který na něj má čas, může si s ním hrát, povídat, s něčím se mu svěřit, rozvíjet své dovednosti nebo získat nové. Díky tomu může postupně nabývat zdravé sebejistoty a osvojovat si prosociální vzorce chování i prožívání.

Vztah s dobrovolníkem je pro něj mnohdy první příležitostí, jak poznat kamarádství, cítit něčí zájem, setkat se s jinými hodnotami a způsoby chování nebo něco zajímavého zažít.

Klienti programu jsou různí a ke každému se přistupuje individuálně. Nejčastěji jsou to děti sociálně izolované, pocházející z problematického rodinného zázemí, děti se specifickými poruchami učení a poruchami chování, LMD a hyperaktivitou. Jinou skupinou jsou děti z mnohočetných rodin nebo třeba děti, které se často stěhují a nemají stálé zázemí. Velkou skupinou dětí, kterým Program Pět P pomáhá, jsou i děti v pěstounské či jiné náhradní rodinné péči.

Program Pět P je pro všechny zúčastněné dobrovolný a bezplatný. Do programu své děti přihlašují rodiče nebo jejich zákonní zástupci. Podmínkou přijetí do programu je dobrovolnost všech zúčastněných.

Další informace o Programu Pět P naleznete na: www.petp.cz.

Poděkování Nadaci O2

Hlavním posláním Nadace O2 je podpora projektů, které přispívají ke zlepšování duševního i tělesného rozvoje dětí a mládeže. Nadace O2 dále přispívá k rozvoji a ochraně prostředí a komunit, ve kterých žijeme.

„Neziskové organizace vnímáme jako své partnery, vážíme si jejich úsilí a snažíme se jim vytvořit dostatečnou podporu pro realizaci jejich projektů,“ říká Ivana Šatrová, ředitelka Nadace O2.

Nadace O2 každoročně vyhlašuje samostatný grantový program pro nestátní neziskové organizace, který vychází vstříc potřebám jednotlivých regionů. Ročně v tomto grantovém řízení rozdělí 10 milionů korun mezi projekty, které napomáhají pozitivnímu rozvoji dětí a mládeže z celé České republiky.

Naše občanské sdružení v tomto grantovém programu uspělo poprvé v roce 2008. Finance byly využity na projekt rozšíření odborných služeb Poradenského centra pro náhradní rodiny.

Vyvrcholením programu Regionálních grantů je udělení Ceny Nadace O2. Cena Nadace O2 vyjadřuje uznání a ocenění jedné neziskové organizaci, která má odvahu nezištně měnit zavedené společenské zvyklosti. O této ceně rozhoduje přímo správní rada Nadace O2 a k ocenění se váže grant ve výši jednoho milionu korun.

„Částkou jeden milion korun chceme oceněné organizaci zajistit stabilitu a podpořit její další rozvoj. Máme však i ambice šířit a propagovat ojedinělou myšlenku projektu mezi veřejnost,“ říká David Šita, předseda správní rady Nadace O2 a viceprezident pro veřejnou správu, Telefónica O2 Czech Republic.

Velice si vážíme, že držitelem ceny pro rok 2009 se stala naše organizace a že budeme moci svým projektem podpořit děti vyrůstající v péči svých příbuzných.

Tímto děkujeme Nadaci O2 za důvěru a podporu!

Více informací najdete na stránkách: www.nadaceo2.cz.

DĚKUJEME náhradním rodinám za aktivní zájem o vzdělávání a služby podporující děti vyrůstající v jejich rodinách!

Za **spolupráci DĚKUJEME** především:

Středisku náhradní rodinné péče a PhDr. Věduně Bubleové, Krajskému úřadu Středočeského kraje a Ing. Elišce Králové, PaedDr. Michaelu Chytrému, Mgr. Pavlu Koptovi, PhDr. Jeronýmu Klimešovi, PhDr. Miloslavu Kotkovi, Kamile Laudové, Ing. Janu Bartoškovi, Dagmar a Vráťovi Kratochvílovým, PhDr. Janě Nováčkové, Občanskému sdružení Hyperaktivita a Mgr. Terezii Pemové, OSPOD v Říčanech a Mgr. Evě Špejzlové, OSPOD v Kolíně a Ing. Aleně Krchové, OSPOD v Benešově a Mileně Macháčkové, OSPOD v Brandýse nad Labem a Haně Jandusové, Mgr. Kateřině Šlesingerové, PhDr. Vratislavovi Strnadovi, Mgr. Janu Hesounovi, Mgr. Janě Herbst, MUDr. Janu Pfeifferovi, Lucii Hulánové, Mgr. Kamile Kudlasrové, Mgr. Anně Lausmannové a dalším spolupracovníkům a lektorům.

Za **finanční podporu** našich projektů **DĚKUJEME**:

Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR, Magistrátu Hl. m. Prahy, Krajskému úřadu Středočeského kraje, Nadačnímu fondu J&T, Nadaci táta a máma, Nadaci O2, Nadaci Naše dítě a Výboru dobré vůle – Nadaci Olgy Havlové, Nadaci Charty 77 – Konto BARIÉRY a Úřadu Městské části Praha 10.

Středočeský kraj

Zvláštní poděkování za dlouholeté partnerství a finanční podporu našich projektů patří Nadačnímu fondu Rozum a Cit.

Za finanční dar děkujeme také firmám ICP, s. r. o., EPI-Centrum, s. r. o., a LMC, s. r. o.

Projekt „Systém péče o sociálně znevýhodněné děti ve Středočeském kraji“ je financován grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

Občanské sdružení Rozum a Cit

Trvalé sídlo: Jablonského 639/4, Praha 7, 170 00

Korespondenční adresa: Na Výsluní 2271, 251 01 Říčany

www.rozumacit.cz, www.pestounskapecce.cz

ČÚ: 268043028/5500

IČO: 70828181

